

Kratek pregled dogajanja

Dve leti Splošne uredbe o varstvu podatkov — kako naprej?

Pogled zavarovalnic na evropsko Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR – General Data Protection Regulation)

Brez podatkov zavarovalnice ne bi mogle oblikovati in cenovno ovrednotiti svojih produktov, obdelovati zahtevkov ali zaznavati goljufij. Ker je obdelovanje podatkov za zavarovalniško dejavnost osrednjega pomena, se zavarovalnice zelo dobro zavedajo vrednosti podatkov in pomena njihovega varstva.

Zato je Evropsko zavarovalno združenje (Insurance Europe) velik zagovornik ciljev GDPR uredbe, namreč, da je treba zaščititi temeljno pravico Evropejcev do varstva njihove zasebnosti in osebnih podatkov — in to enotno v vsej EU. Združenje želi, da bi Uredba zagotovila kar najboljše varstvo podatkov o strankah zavarovalnic, zavarovalnice same pa spodbujala k odgovornemu ravnanju v digitalnem svetu.

Kaj je GDPR uredba?

Evropski regulativni okvir za varstvo podatkov — Splošna uredba o varstvu podatkov — velja od maja 2018. Predstavlja daleč najcelovitejšo ureditev varstva podatkov na svetu, njegov namen pa je med drugim:

- zagotoviti posameznikom večji nadzor nad lastnimi osebnimi podatki s krepitvijo njihovih pravic,
- narediti konec razdrobljenosti zaradi različnih zakonov o varstvu podatkov v EU z uvedbo enotnega regulativnega okvirja, veljavnega v vseh državah članicah,
- posodobiti pravila o zasebnosti v luči tehnološkega napredka ter zagotoviti njihovo primernost in učinkovitost v današnjem gospodarstvu, ki vse bolj temelji na podatkih.

Omogočanje inovativnosti

Evropsko zavarovalno združenje že vidi nekatera konkretna področja GDPR uredbe, o katerih bi se bilo treba pogovoriti. Prvo je vpliv GDPR uredbe na inovativnost v zavarovalništvu, kjer so bile nenamerno ustvarjene ovire.

Uporaba novih tehnologij, kot so tehnologija veriženja blokov, umetna inteligenca, veliki podatki in internet stvari, ponuja zavarovalnicam pomembne priložnosti, da razširijo in izboljšajo produkte, ki jih ponujajo svojim strankam. Vendar pa bi določbe GDPR uredbe ali smernic Evropskega odbora za varstvo podatkov (EOVP) to inovativnost utegnile ogroziti, saj kljub precejšnjim prizadevanjem ne spoštujejo v celoti načela tehnološke nevtralnosti. Nekatera pravila se zdijo v nasprotju s hitro razvijajočo se tehnologijo in lahko dejansko upočasnijo digitalne inovacije v zavarovalnicah.

Tako na primer prinašajo tehnologije veriženja blokov možnosti za znižanje stroškov in povečanje preglednosti, pa tudi za okrepitev zaupanja. Vendar pa je tehnologija veriženja blokov zasnovana kot trajen zapis vseh transakcij, ki ga ni mogoče spreminjati: kako jo je potem mogoče uskladiti s pravico do pozabe in pravico do popravka, ki ju prinaša GDPR uredba?

Podobno bi smernice utegnile odvrniti zavarovalnice od uvajanja avtomatiziranih procesov zaradi ozkega tolmačenja »potrebnosti« izvajanja zgolj avtomatiziranih procesov. To bi lahko preprečilo razvoj inovativnih produktov, kot je zavarovanje v realnem času, ki ga ponujajo aplikacije za mobilne telefone, čeprav ti produkti zavarovalnicam omogočajo, da svoje storitve za potrošnike ponujajo bolje, hitreje in po nižji ceni.

Določbe GDPR uredbe ali smernic Evropskega odbora za varstvo podatkov (EOVP) bi to inovativnost utegnile ogroziti, saj kljub precejšnjim prizadevanjem ne spoštujejo v celoti načela tehnološke nevtralnosti. Nekatera pravila se zdijo v nasprotju s hitro razvijajočo se tehnologijo in lahko dejansko upočasnijo digitalne inovacije v zavarovalnicah.

Evropska komisija mora tesno sodelovati z EOVP in zagotoviti potrebno pravno varnost, ki bo omogočala razvoj zavarovalnih rešitev na podlagi novih tehnologij. Poleg tega bi morala biti pravna podlaga za obdelovanje podatkov medsebojno usklajena z GDPR uredbo in predlogom Komisije za Uredbo o e-zasebnosti. Še zlasti slednja trenutno ne zagotavlja ustrezne pravne podlage, da bi zavarovalnice lahko ponujale produkte, ki temeljijo na uporabi telematike.

Preučitev vloge Evropskega odbora za varstvo osebnih podatkov (EOVP)

Preučiti je treba tudi vlogo EOVP in učinek njegovih smernic glede uporabe GDPR uredbe na posamezne panoge. Smernice so lahko koristno orodje za izvajanje in zagotavljanje skladnosti, ki lahko pomagajo razjasniti in s tem izpolniti zahteve GDPR uredbe, obenem pa spodbudi enotno tolmačenje v celotni EU. Vendar pa obstajajo področja, kjer je šlo tolmačenje EOVP dlje od samega besedila Uredbe in postavilo dodatne zahteve ali zožilo tolmačenje nekaterih določb Uredbe. Ne gre pozabiti, da je Evropska komisija skrbnica Uredbe in da mandat EOVP ureja besedilo GDPR uredbe, ki pa je plod političnega dogovora na ravni EU.

Razmislek o enotni uporabi

Tretjič, za enotno uporabo GDPR uredbe po v vsej Evropi je treba oceniti, ali so nekatere nacionalne smernice v zvezi z uporabo Uredbe povzročile razdrobljenost pri njeni uporabi.

Neskladja so se jasno pokazala na primer med nacionalnimi smernicami glede soglasja za uporabo piškotkov in sledilnikov, ocene učinka varstva podatkov in zakonitega interesa. To povzroča pravno negotovost in zavarovalnicam otežuje opravljanje dejavnosti v več različnih državah čla-

nica in spoštovanje pravil o varstvu podatkov. Evropska komisija si mora prizadevati za enoten pristop k tolmačenju in uporabi GDPR uredbe na ravni celotne Evrope.

Orodja za mednarodne prenose podatkov

Nenazadnje pa si Evropsko zavarovalno združenje želi ukrepanja tudi glede mednarodnega prenosa osebnih podatkov v države, ki niso članice EU.

Trenutno GDPR uredba v ta namen ponuja različna orodja in rešitve. Izmed teh so za zavarovalnice najprimernejši sklepi EK o ustreznosti, saj zagotavljajo najprimernejše varovalo tako za upravljavce podatkov kot tudi za posameznike, na katere se osebni podatki nanašajo. Vendar pa trenutni seznam držav, ki jih tovrstni sklepi zajemajo, ostaja zelo kratek in zato ne zadošča za tako globalno panogo, kot je zavarovalništvo. Potrebno je takojšnje ukrepanje, da se to vprašanje reši in da bo GDPR uredba za zavarovalno panogo ustrezna.

Prezgodaj za spreminjanje

Čeprav Uredba nedvomno vsebuje izzive za podjetja, bi bilo kljub temu preuranjeno in kontraproduktivno že zdaj spreminjati samo besedilo GDPR uredbe. Podobno kot mnoge druge dejavnosti je tudi zavarovalna panoga veliko vložila v razumevanje Uredbe in njenih posledic ter v izvajanje nove ureditve. Če bi besedilo spreminjali le po nekaj letih, bi bil ta pomemben vložek časa in denarja zaman, nastali pa bi novi stroški.

Namesto tega bi tam, kjer se izkaže, da GDPR uredba ni dosegla svojih ciljev, Evropska komisija morala razmisliti o pripravi nadaljnjih ali drugačnih smernic, tudi v sodelovanju z EOVP, kjer je to potrebno.